

Pestprotocol

**Wat je pest
ben je zelf**

januari 2021

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders (MR) waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

Goedgekeurd op 21-01-2021 door de MR.

Doel pestprotocol

Dit pestprotocol heeft als doel om alle kinderen zich bij ons op school veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

We doen dat door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen zodat als er zich ongewenste situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken.

Definitie van pesten en de oorzaken

Definitie

"Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Andere manieren zijn het digitaal en mobiel pesten. Kinderen of jongeren gebruiken dan sociale media of ze pesten elkaar door vervelende berichten via de mobiele telefoon te sturen" (NJI, N.D.).

Oorzaken

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- problematische thuissituatie
- voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- voortdurend in een niet passende rol worden gedrukt
- voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

Signalen van pesten

Pesten komt voor in alle groepen van de basisschool. Om het pesten tegen te gaan moeten leerkrachten eerst weten of en hoe er gepest wordt. Signalen van pestgedrag kunnen o.a. zijn;

- isoleren
- doodzwijgen
- opwachten, slaan of schoppen
- achtervolgen
- negeren
- gebruiken van een bijnaam
- een kring vormen of insluiten in de klas, op de gang of op het schoolplein;
- op weg van en naar school achterna lopen of rijden
- beledigen, schelden of schreeuwen
- voortdurend zogenaamde leuke opmerkingen maken
- jennen
- bezittingen afpakken/vernielen
- opmerkingen maken over kleding of uiterlijk

Deze lijst is helaas niet uitputtend en kan dus nog verder worden uitgebreid!

Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Aanpak pestgedrag

Preventief

Basisschool 'De Regenboog' vindt een goed pedagogisch klimaat zeer belangrijk. Dit uit zich in de aandacht voor normen en waarden die we vanuit de identiteit van de school belangrijk vinden. We streven naar een klimaat waarin duidelijkheid over de omgang met elkaar heerst, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies worden uitgesproken. Leerkrachten hebben en spelen hierin een rolmodel. Ook stellen we op 'De Regenboog' drie basisafspraken centraal waar we in iedere groep regelmatig aandacht aan besteden. Naast deze schoolafspraken worden er in iedere klas aparte klassenafspraken opgesteld.

Drie basisafspraken

- Voor groot en klein zullen we aardig zijn.
- De school is van binnen een wandelgebied en buiten hoeft dat lekker niet!
- We zullen goed voor de spullen zorgen, dan zijn ze weer te gebruiken morgen.

Indien nodig, kan er in overleg met de IB-er extra begeleiding worden ingezet in de groep op het gebied van pesten (bijvoorbeeld Orka- training).

'Pesten vraagt om een positieve groepsaanpak'

Er worden regelmatig onderwerpen in de klas aan de orde gebracht met betrekking tot veiligheid, het omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten en rollenspellen. In de groepen 3 t/m 8 kan er gewerkt worden met Taakspel. Dit is een preventieprogramma waarbij we ons richten op het vermeerderen van taakgericht gedrag en het verminderen van regelovertrekend gedrag bij kinderen waarbij een positief onderwijsklimaat wordt bevorderd. Ook het inzetten coöperatief leren zorgt voor een leeromgeving die sociaal gedrag versterkt. Het stimuleert kinderen op verschillende manieren samen te werken. Als laatst zetten we de methode Goed Gedaan! in. Hierbij wordt op een positieve en concrete manier aandacht besteed aan de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen, zodat dit bijdraagt aan een prettig schoolklimaat en de kinderen een basis meegeeft voor later. In deze methode wordt ook uitdrukkelijk aandacht besteed aan pesten, cyberpesten en afspraken daarover (anti-pesten-klassencontract). In groep 7 en 8 volgen de kinderen een programma over sociale media: de week van de mediawijsheid. Dit gaat over hoe je veilig op sociale media kunt verblijven. In groep 8 wordt er een les door Bureau Halt verzorgd over groepsdruk.

Curatief: stappenplan na melding pesten

Fase 1: In deze fase worden de acties door de leerkracht ondernomen.

- Leerkracht maakt aantekeningen in ParnasSys m.b.t. het pestgedrag en de aanpak.
- Middels een gesprek de pester bewust maken wat hij/zij met het gepeste kind uithaalt (ZONDER HET GEPESTE KIND).
- Een schriftelijke opdracht (bijvoorbeeld een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem).
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. Naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde

Fase 2: In deze fase wordt de intern begeleider en ouders ingeschakeld.

- De intern begeleider heeft een gesprek met de betreffende leerling(en).
- De intern begeleider maakt aantekeningen in ParnasSys.
- De intern begeleider en de leerkracht voeren een gesprek met ouders als voorgaande acties op niets uitlopen.
- Er wordt met de ouders een vervolggesprek gepland.

Fase 3: In deze fase worden externe deskundigen ingeschakeld en directeur ingeschakeld.

- Bij aanhoudend pestgedrag wordt deskundige hulp ingeschakeld zoals de onderwijsbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk. **Fase 4:**
- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden (zie hiervoor de regeling 'Schorsing en verwijdering'.)

Van alle fases dient een goede schriftelijke verslaglegging bijgehouden te worden in ParnasSys.

Vijfsporenaanpak

Bij pesten zijn er vijf betrokken partijen te onderscheiden. Hierin is de vijfsporenaanpak van het probleem de meest logische. De aanpak bestaat dan uit hulp aan de; zwijgende middengroep, pester, leerkrachten, ouders en het gepeste kind.

1. Hulp aan de zwijgende middengroep

De leerkracht bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en over hoe de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De leerkracht komt hier in de weken erna, zo nodig regelmatig, op terug.

2. Hulp aan het gepeste kind

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.

3. Hulp aan de pester

Er wordt met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat hij met het slachtoffer uithaalt te vergroten, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten.

Het advies is om de pester even de gelegenheid te bieden om zijn leven te beteren alvorens zijn ouders bij zijn wangedrag te betrekken. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag. Hieronder worden punten besproken hoe de pester te begeleiden:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling buitengesloten voelen).
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren zich te beheersen, zoals de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Inschakelen van hulp, sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGZ.

4. Hulp aan de leerkrachten

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leraren worden ondersteund door de Intern Begeleider die, als het nodig is, ook buiten de klas met individuele kinderen of met groepjes kinderen aan de slag gaat. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

5. Hulp aan de ouders ouders van gepeste kinderen:

- Houdt de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u bespreekbaar maken bij de leerkracht.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Volg eventueel een SoVa-training.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek; elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

Sociale Media

Steeds vaker gebruiken kinderen sociale media om te pesten (anonieme berichten versturen, online contact via games, foto's op het internet plaatsen e.d. Soms gebeurt dit buiten school, maar op school hebben wij er dan wel last van en het pesten gaat op school door. We hebben de volgende afspraken gemaakt.

- Leerkrachten maken kinderen bewust van gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten.
- Op school worden afspraken over internetgebruik gemaakt.

Wat doe jij bij cyber-pestproblemen?

Geef nooit je wachtwoord en je inlognaam aan anderen.

- Zorg dat ze niet makkelijk te raden zijn!

Praat erover. Blijf er niet mee zitten, zoek iemand met wie je erover kunt praten. Er zijn verschillende anonieme hulplijnen.

- **Reageer niet** op haatmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de email zonder hem te openen. Als je niet reageert, zullen de pesters het saai vinden en stoppen, omdat zij reactie terug verwachten.

- Als je iets vervelends ziet op je beeldscherm, **klik** het dan zo snel mogelijk **weg**. Als dit niet lukt, toets dan Alt F4 in. Als dit ook niet helpt zet de monitor dan uit of type Ctrl-Alt-Delete om alles te stoppen.

- **Blokkeer** de afzender bij pest-emails of -smsjes/-appjes

- **Bewaar** de pestmail of sla de berichten op. Het zijn bewijzen die tegen de pester gebruikt kunnen worden. Aan het Ip-adres van de mail kan afgeleid worden van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mails, smsjes, appjes en dergelijke aanneemt. Je kunt deze helpdesk bellen.

- In sommige gevallen kun je **aangifte** doen bij de politie. Pesten kan zo hardnekkig zijn dat het stalken wordt genoemd. Dit is strafbaar. Ook als er een bewerkte foto van jou op het internet staat, kun je aangifte doen.

Week tegen het pesten

Door mee te doen aan de landelijke Week Tegen Pesten, maken we een goede start in het nieuwe schooljaar waarin we met elkaar zorgen voor een fijne en veilige school.

De Week Tegen Pesten biedt de mogelijkheid om het nog meer te hebben over hoe de leerkracht en de leerlingen het komende schooljaar met elkaar willen optrekken. Dat is dit jaar vanwege de Corona-situatie nog belangrijker. Door samen normen te stellen krijgt de groep weer structuur en heerst er stabiliteit en emotionele rust in de klas.

Op de Regenboog geven we speciale lessen over (online) pesten. Het werken aan een positieve en hechte groep staat daarbij centraal. Het voorkomen en aanpakken van pesten vraagt natuurlijk het hele jaar door aandacht.

Antipestprotocol geen eindstation

Het invoeren van dit protocol is geen eindstation. De aanpak van pesten vergt blijvende aandacht, waarin leerkrachten een spilfunctie hebben.

Begrippenlijst

GGD:

Gemeentelijke Gezondheidsdienst

GGZ:

Geestelijke Gezondheidszorg

N.D.:

Nederlands Dagblad

NJI:

Nederlands Jeugdinstituut

Parnassys:

leerlingvolgsysteem op de Regenboog

SoVa:

Sociale Vaardigheden